

"Azərkosmos" peyk istehsalına hazırlaşır

Bu, ölkəmizin kosmik sənayesində yeni mərhələ olacaq

"Azərkosmos" idarə heyətinin sədri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Dunay Bədirxanov Bakıda keçirilən "Kosmosdan gələn imkanlar: Kosmik müşahidəmizin sosial-iqtisadi inkişafa töhfəsinin 10 ili" adlı tədbirdə bildirib ki, "Azərkosmos" peyk istehsalına hazırlaşır və bu, kosmik sənayenin inkişafında yeni mərhələ olacaq.

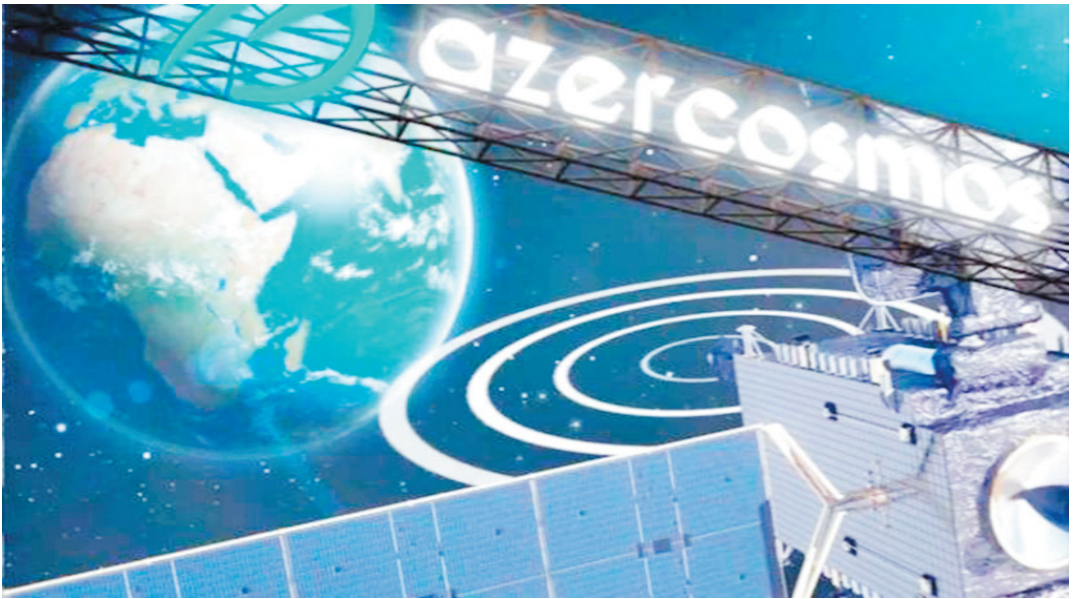
Azərbaycanda müstəqil kosmik sənayenin əsası 2008-ci ildə qoyulub. "Azərkosmos"un yaradılması ilə ölkəmizdə kosmik fəaliyyətin inkişafına dövlət səviyyəsində sistemli dəstək verilir. Hazırda qurumun xidmətlərindən 50-dən çox ölkədə 200-ə yaxın şirkət yararlanır. Azərbaycan öz orbital mövqeyinə sahib 48 ölkədən biridir və kosmik resurslarından müstəqil şəkildə istifadə edir.

Dunay Bədirxanov qeyd edib ki, yaxın aylarda Kosmik Aparatların İnkişafı Mərkəzinin tikintisinə başlanılacaq və burada Azərbaycan peyklərinin istehsalının həyata keçirilməsi planlaşdırılır: "Artıq bu istiqamətdə ilkin addımlar atılıb. "Tədqiqat və İnkişaf" komandamız son bir il yarım ərzində İsraildə "Azersky-2" layihəsi çərçivəsində peyk istehsalı üzrə təlimlər keçib. Mərkəzin dizayn və layihələndirmə mərhələsi tamamlanıb və yaxın aylarda tikintiyə start veriləcək. Yeni peykimizin daşıyıcı raketini kimi "SpaceX" şirkətini seçmişik. Bununla bağlı "Azərkosmos" tarixində ilk dəfə törəmə müəssisə - "Spacecraft Development and Production" MMC yaradılıb".

"Azərkosmos"un sədr müavini Fuad Aslanov isə vurğulayıb ki, bu tədbir təkcə son 10 ilin uğurlarını paylaşmaq deyil, həm də gələcək əməkdaşlıqlar və strateji baxışın formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sədr müavini həmçinin bildirib ki, 2024-cü ildə qurum 10 milyon dollarlıq biznes portfeli for-

həm dövlət siyasətinin, həm də fermer qərarlarının daha düzgün formalaşmasına şərait yaradır". İqtisadiyyat Nazirliyinin Rəqəmsal idarəetmə şöbəsinin müdiri Anar Nərimanov isə deyib ki, kosmik müşahidə və rəqəmsal məlumatlardan istifadə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin monitorinqi və idarəetmənin optimallaşdırılmasında əsas vasitəyə çevrilib: "İqtisadiyyat Nazirliyi ilə "Azərkosmos" arasında qurulan əməkdaşlıq nəticəsində 1000-dən çox məlumat bazası yenilənib, 1500-ə yaxın məkan göstəricisi dəqiqləşdirilib". Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Geoloji Kəşfiyyat Agentliyi idarə heyətinin sədr müavini Şahin Ataşov "Peyk təsvirləri meşə örtüyünün dəyişməsi, su hövzələrinin vəziyyəti və torpaq eroziyası kimi proseslərin izlənilməsində mühüm elmi baza yaradır. Ekoloji siyasətin formalaşdırılmasında kosmik məlumatlara əsaslanmaq bizə dəyişiklikləri vaxtında müəyyənəndirməyə və onların təsirini azaltmağa imkan verir", - deyərək vurğulayıb. Azərbaycan Dövlət Su Agentliyinin şöbə müdiri Yusif Əhədi isə bildirib ki, hazırda su hövzələrində suyun səviyyəsinin avtomatik müəyyən olunması ilə bağlı "Azərkosmos"la birgə layihə hazırlanır. "Elektron su təsərrüfatı ilə bağlı işlər icra olunur. Bu istiqamətdə peyk təsvirlərindən istifadə etmək bizim üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir", - deyərək şöbə müdiri qeyd edib.

Məlumdur ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərin təbii resurslarından istifadə hazırda qarşıda duran əsas hədəflərdəndir. Çünki həmin bölgələrin zəngin potensialından istifadə edilməsi iqtisadi inkişafımıza güc qatacaq. Tədbirdə qeyd olunub ki, hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kosmik şəkillərin incələnməsi yolu ilə faydalı qazıntıların yayılma areallarının müəyyənəndirilməsi istiqamətində işlər aparılır.

malaşdırıb: "Bu, xidmətlərimizə olan böyük tələbatın və keyfiyyət göstəricisinin sübutudur. Son illərdə "Azərkosmos" kənd təsərrüfatı, ekologiya, turizm, mədəncilik, neft-qaz və enerji sahələrində bir çox layihələr reallaşdırıb. 2022-ci ildə yaradılmış Coğrafi İnformasiya Sistemləri Mərkəzi vasitəsilə 100-dən çox kommersiya layihəsi həyata keçirilib. Hazırda qurum "FarmUp", "Platerra", "WebGis" və iqlim hesabları kimi rəqəmsal platformaları istifadəyə təqdim etməyə hazırlaşır".

Kosmik peyklər bütün sahələrdə baş verən proseslərin öyrənilməsində önəmli rol oynayır. Bu imkandan istifadə iqtisadiyyata böyük fayda verir. Bu, müxtəlif sahələr üzrə tədbir iştirakçılarının çıxışlarında da təsdiqlənib. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Torpaqdan istifadəyə nəzarət şöbəsinin müdiri Firudin Tağıyev bildirib ki, peyk müşahidələri kənd təsərrüfatında şəffaf subsidiyalama və torpaq resurslarının səmərəli idarə edilməsinə mühüm töhfə verir: "Peyk məlumatları vasitəsilə torpaq və su ehtiyatlarının vəziyyəti, əkin sahələrinin dinamika-sı və məhsuldarlıq göstəriciləri izlənilir. Bu,

Sonda Dunay Bədirxanov deyib: "Azərbaycanın kosmik sektorunun əsas məqsədi yalnız texnoloji imkanları genişləndirmək deyil, həm də global iqlim siyasətinə dəstək göstərməkdir. "Azərkosmos"un təqdim etdiyi peyk məlumatları və coğrafi informasiya sistemləri kənd təsərrüfatı, ekoloji monitorinq, su ehtiyatlarının idarə olunması və təbii fəlakətlərin qiymətləndirilməsi kimi sahələrdə mühüm rol oynayır. 1000-dən çox layihə icra etmişik. Onların sırasında Böyük qayıdış dövlət proqramı çərçivəsində 30-a yaxın layihə də yer alır. "Azərkosmos" iqlim dəyişikliklərindən ən çox təsirlənən kiçik ada dövlətlərinə də kosmik məlumatlara əsaslanan həllər və təlimlər təqdim edir. Bu, həm sosial məsuliyyət, həm də texnologiya ixracı baxımından strateji addımdır. Biz sübut etdik ki, Azərbaycan kosmosda yalnız müşahidəçi deyil, həm də yaradıcı qüvvədir. Bizim üçün kosmos sonsuz məsafə deyil, sonsuz imkanlar məkanıdır".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"